

Bildande av naturreservatet Mörrumsåns nedre dalgång i Karlshamns kommun

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsats på bifogade kartor (beslutsbilaga 1a-1d) som naturreservat. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Länsstyrelsen upphäver, med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken, beslut 2010-06-21 (dnr 511-3103-09) om bildande av naturreservatet Hönebygget i Karlshamns kommun, markerat område på bifogad karta (beslutsbilaga 2a-2b). Upphävandet ska gälla från den dag då detta beslut vinner laga kraft.

Naturreservatets namn ska vara **Naturreservatet Mörrumsåns nedre dalgång**.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Naturreservatet Mörrumsåns nedre dalgång
Kommun	Karlshamn
Distrikt (socken)	Mörrum och Asarum
Lägesbeskrivning	Området sträcker sig 7 km längs Mörrumsån, från Svängsta i norr ner till Mörrum i söder, med sydlig gräns ca 500 meter norr om Mörrums kyrka.
Centrumkoordinater	X: 485340, Y: 6230730 (SWEREF 99 TM)
Kartblad Index 5 km	62E 3i SV, 62E 3i SO, 62E 2i NV, 62E 2i NO Topografiska kartan: 3E NO Karlshamn Ekonomiska kartan: 3E 6g Forneboda (034 66) 3E 6h Asarum (03467) 3E 7h Svängsta (034 77)
Naturegeografisk region	9. Blekinges sprickdalsterräng och ekskogsområde
Vattenförekomst	Mörrumsån: Östersjön – Bjällerbäcken (VISS MS_CD-kod WA68541265)
Kulturgeografisk region	Sydsvenska odlingsbygderna
Huvudsaklig objektkategori (VIC Natur)	V Sjöar och vattendrag

Fastigheter	Danstorp 1:9, Danstorp 1:14, Danstorp 1:16, Ekeberg 1:8, Hästaryd 1:5, Hästaryd 1:6, Hästaryd 1:7, Hästaryd 1:150, Hästaryd 2:103, Hästaryd 19:1, Mörrum 20:35, Rosenholm 1:21, Rosenholm 1:22, Rosenholm 1:23, Rosenholm 1:29, Tången 1:8, Vittskövle 1:13, Vittskövle 1;14, Vittskövle 1:25 <u>Samt delar av:</u> Danstorp 1:4, Danstorp 1:11, Ekeberg 1:2, Gungvala 3:17, Gungvala 4:11, Gungvala 13:1, Hästaryd 2:51, Hästaryd 5:1, Hästaryd 5:15, Kastanjegården 2:8, Kylingaryd 1:2, Kylingaryd 1:3, Mörrum 10:28, Mörrum 11:7, Mörrum 14:13, Mörrum 14:20, Mörrum 14:28, Mörrum 14:31, Mörrum 15:2, Mörrum 19:7, Mörrum 20:55, Mörrum 20:64, Mörrum 90:1, Rosenholm 1:5, Rosenholm 1:12, Tången 1:6, Tången 1:7, Vittskövle 1:3, Vittskövle 2:1
Markägarkategorier	Stat, kommun, bolag, kyrkan, privat
Samfälligheter	Samfälligheter som helt eller delvis ligger inom naturreservatet: Hästaryd FS:1 (gråfiske), Hästaryd S:4 (vägar), Mörrum FS:5 (fiske), Mörrum S:7 (vägar), Mörrum S:14 (väg), Mörrum S:15 (plan), Tången S:3 (kvarnväg), Tången S:7 (kvarnplan), Vittskövle S:1 (väg), Vittskövle S:2 (fiskeplan), Vittskövle GA:1 (anläggningssamf), Danstorp S: (fiskeplan och grustag), Danstorp S: (väg)
Rättigheter	Officialservitut: Väg, avlopp, utrymme, Avtalsservitut: Kraftledning, elledning, fiberledning, ledning (inkl dagvattenledning, spillvattenpumpstation), transformatoriosk mm, fjärrvärme, uppdämning mm, vatten mm, vattentäkt mm, grustäktsförbud mm, Ledningsrätt: Tele, vatten
Nyttjanderätter	Bete, jordbruksarrende, jakt, fiske, vandringsled (Laxaleden), säkerhetsområden kring skjutbanor
Andra gällande bestämmelser	Detaljplan/byggnadsplan för Mörrum (1955-04-16), där bland annat fastigheterna Hästaryd 2:51 och Hästaryd 2:103 berörs av plan-typen "allmän plats, park eller plantering". Vattendomar Mörrumsån Strandskydd 100 meter
Areal	Totalt 157 ha, varav 131 ha land och 26 ha vatten
Natura 2000-område	Mörrumsån (SE0410128)
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen Blekinge

Syftet med naturreservatet

Syftet med *Naturreservatet Mörrumsåns nedre dalgång* är att:

- *Bevara biologisk mångfald* i Mörrumsåsdalgångens mosaiklandskap, med vattendragsmiljöer, strandzoner, ädellöv- och talldominerade sluttningsskogar, käll- och översilningsmarker, våtmarker, hävdade naturliga fodermarker och öppna sandmarker.
- *Bevara, vidareutveckla, vårda och bitvis återställa värdefulla naturmiljöer*, såsom Mörrumsåns naturliga åfåror, svämlövskogar och andra strandmiljöer, käll- och översilningsmiljöer, ek- och bokdominerade ädellövskogar, tall-ädellövblandskogar, hävdade trädbärande och öppna gräsmarker samt blottade solbelysta sandmarker. Områdets prioriterade naturmiljöer och Natura 2000-naturtyper ska bevaras i gynnsamt tillstånd. Naturreservatet ska även hysa gynnsamma strukturer, funktioner och livsmiljöer för prioriterade och andra skyddsvärda arter knutna till ovanstående naturmiljöer. Främmande arter, som kan hota områdets naturvärden, ska inte förekomma.
- *Bevara värdefulla naturmiljöer i form av geologiskt intressanta formationer*, med särskilt fokus på områdets högklassiga isälvsavlagringar.
- Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer *tillgodose behovet av områden för friluftslivet*, samt erbjuda allmänheten möjligheter till ett rörligt friluftsliv i ett tätortsnära, tillgängligt och besöksvärt ådalslandskap med stora skönhetsvärden samt rika natur- och kulturmiljöupplevelser.

Syftet ska uppnås genom att området sköts på ett sätt som gynnar dess naturvärden. Mörrumsån och dess biflöden kantas av ekologiskt funktionella kantzoner, med den skötsel som detta kräver. I den mån det kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel är Mörrumsåns flödesdynamik naturliknande, med återkommande översvämningar av svämplanen. Processer med erosion och sedimentation i vattendraget och dess svämplan upprätthålls också. I den mån det kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel blir åns lägsta lågvattenföring inte för låg för dess flora och fauna, vattenkvaliteten är tillräckligt god för områdets skyddsvärda arter och verksamheter inom naturreservatet påverkar inte vattendraget och dess naturvärden negativt. Åns livsmiljöer utvecklas främst genom intern dynamik. De naturskogsartade bok-tallblandskogarna, ek-tallblandskogarna, ädellövskogarna, svämlövskogarna, översilningsskogarna och lövsumpskogarna utvecklas främst genom intern dynamik, men utan påtaglig inverkan från gran. I ek- och blandädellövskogar hålls bok tillbaka för att gynna övriga ädellövnaturvärden. Partier med större graninslag röjs bort. Områden med planterad gran eller främmande trädslag avvecklas och ställs om till ädellöv- eller tallskog. Öppna hävdpräglade marker och trädbärande kulturpräglade marker hävdas genom naturvårdsinriktad betesdrift, som vid behov kan kompletteras eller ersättas med slätterhävd eller betesefterliknande åtgärder. Kontinuitet av grova vidkroniga ädellövträd samt andra hävdpräglade träd och buskar säkerställs i naturreservatets marker. I tidigare täktområde hålls sanden och småvattnen i huvudsak öppna och solbelysta.

Riktade naturvårdande skötselåtgärder sker vid behov, som exempelvis röjning vid värdefulla träd och buskar, röjning eller utglesning för att återskapa och bibehålla en variation av tätare och glesare partier i trädskiktet, hamling, röjning av igenväxningsvegetation i hävdpräglade marker, utmed ån samt vid friluftslivsanordningar och kulturläm-

ningar, liksom biotopförbättrande åtgärder i ån, längs dess kantzoner och i dess biflöden. Invasiva arter, liksom andra främmande arter, som kan hota områdets naturvärden, bekämpas vid behov på lämpligt sätt.

Syftet ska även uppnås genom att bevara området attraktivt och tillgängligt för rekreation och friluftsliv. Åtgärder vidtas också för att informera besökare om områdets naturvärden, geologi och kulturpräglade landskap. Friluftslivsåtgärder och -aktiviteter i naturreservatet får inte missgynna de mycket höga naturvärden och prioriterade bevarandevärden som finns i området.

Skälen för beslutet och motivering

Naturreservatet Mörrumsåns nedre dalgång omfattar merparten av Mörrumsån och dess dalgång längs den sju kilometer långa sträckan från Svängsta i norr ner till Mörrum i söder. Mörrumsån är Blekinges största å och ett av Sveriges mest artrika vattendrag, såväl vad gäller fisk som övrig limnisk fauna. Den tjänar som livsmiljö och framtida spridningskälla för flera känsliga arter som idag saknas i många andra vatten. Det är därför av nationellt intresse att bevara Mörrumsåns unika fauna. Ett exempel på detta är Mörrumsåns vilda laxstam, som är av stor betydelse för den vilda laxens överlevnad i Östersjön. Mörrumsån hyser även ett livskraftigt bestånd av den starkt hotade tjockskaliga målarmusslan, vilket gör ån till ett mycket viktigt vattendrag för artens fortlevnad. Båda dessa arter finns inom naturreservatet, liksom ett flertal andra, bland annat den starkt hotade flodpärlmusslan, cyanobakterien näcköra, hårklomossa samt flera renvattenkrävande och försumningskänsliga sländor, som exempelvis dagsländan *Baetis liebenaue*. Den rödlistade nattsländan *Setodes punctatus* är i Sverige endast påträffad i Åtran i Halland och i Mörrumsån. Bland karaktäristiska arter med koppling till ån kan, förutom de ovan nämnda arterna lax, tjockskalig målarmussla, näcköra och dagsländan *Baetis liebenaue*, även safsa, gräsnate, hårslinga, havsöring, sandkrypare, bergsimpa, ål, vattenfis, försärla, strömstare, storskrake, drillsnäppa, kungsfiskare och utter nämnas.

Inom naturreservatet finns ädellövskogar, tall-bok-ekblandskogar, svämlövskogar samt käll- och översilningsskogar med höga naturvärden och ett flertal rödlistade eller i övrigt skyddsvärda arter, varav flera som kräver lång skoglig kontinuitet. Skogarna växlar med hävdade öppna och trädbärande hävdpräglade marker. Prioriterade naturmiljöer inom naturreservatet är vattendraget, de ädellöv- och talldominerade skogarna, källmiljöerna, hävdade naturliga fodermarker samt öppna sandmarker med småvatten, liksom Natura 2000-naturtyperna *större vattendrag* (3210), *silikatgräsmarker* (6270), *källor och källkärr* (7160), *taiga* (9010), *trädklädd betesmark* (9070), *näringsfattig bokskog* (9110), *näringsrik ekskog* (9160), *ädellövskogsbranter* (9180), *näringsfattig ekskog* (9190) och *svämlövskog* (91E0). I området finns prioriterade strukturer och funktioner som god vattenkvalitet, naturliknande vattenståndsfluktuationer, fors- och lugnvattenpartier, sand-, grus-, sten- och blockbottensubstrat, beskuggade och solbelysta vattenmiljöer, svämplan med återkommande översvämningar, erosions- och sedimentationsprocesser i vattendraget och på svämplan, källor och översilad mark med ostörd hydrologi, död ved i våta/fuktiga miljöer, socklar i svämlövskogar, skoglig kontinuitet med varierad åldersstruktur och gamla träd, grova ädellövträd, senvuxna träd, ihåliga träd, vidkroniga träd, hamlingspräglade träd, stående och liggande död ved i olika former och nedbrytningsstadier, blommande och bärande träd och buskar, betes- och/eller slåtterpåverkan i hävdpräglade miljöer, blottade sandytor med varmt mikroklimat samt goda

livsmiljöer för skyddsvärda växter, djur, svampar och mikroorganismer naturligt förekommande i området. Arterna lax (älvegen stam), havsöring, ål, tjockskalig målar-mussla, flodpärlmussla, dagsländan *Baetis liebenaue*, kungsfiskare, näcköra, källprakt-mossa, stiftklotterlav, bokvårtlav, gammelekslav, småvänderot, rödlånke och knutört är prioriterade. Mörrumsåsens högklassiga deltaavlagring med välutbildade erosionsformer, slänter och terrasser är prioriterade geovetenskapliga värden. Mörrumsån och dalgången med dess höga naturupplevelsevärden, tätortsnära besöksobjekt, vandringsmöjligheter, geologiskt intressanta objekt, kulturpräglade landskap och landskapsbild gör även reservatet prioriterat ur friluftslivssynpunkt.

Ett konkret hot mot bevarandevärden inom naturreservatet är de rensningar av block, sten och död ved som har gjorts historiskt och som medfört att vattendraget fått en mer ensartad struktur och minskad kontakt med sitt svämplan. Ett annat mycket konkret hot mot bevarandevärden inom naturreservatet är att beståndet av den i naturreservatet prioriterade arten flodpärlmussla håller på att dö ut i Mörrumsån. Här behövs kraftfulla och väl genomtänkta åtgärder för att återskapa ett livskraftigt bestånd, bland annat i form av habitatförbättrande åtgärder för musslan och dess värdfisk, direkta insatser för att underlätta musslans föryngring samt eventuellt även återintroduktion av musslor.

Ytterligare ett konkret hot mot naturreservatets naturvärden, som kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel, är inträngande gran i områdets skogar. Det åtgärdas genom att ta bort granen och sedan vid behov fortlöpande röja bort granföryngring. I svämlövskogarna kan även mer naturliknande flödesdynamik med återkommande översvämningar av svämplanen hålla tillbaka granen. Yngre träd och sly, som tränger naturreservatets äldre, grova, vidkroniga eller hamlingspräglade träd och deras efterträdare är ett annat konkret hot, liksom igenväxning av tidigare öppna eller glesare trädbevuxna fodermarker. Detta åtgärdas genom utglesning och restaureringsinsatser. I ohävdade, hävdpräglade marker återupptas även betes- och/eller slåtterhävd eller så återskapas hävdkaraktär genom betesefterliknande åtgärder. Öppna sandmarker med tillhörande småvatten hotas dels av igenväxning, dels av skadlig körning med motorfordon. Detta åtgärdas genom att sandområdets restaureras och hålls öppna genom återkommande sandomlagring samt att fordonskörning förhindras i känsliga delar.

Ett annat konkret hot mot naturreservatets bevarandevärden är en avfallsdeponi i Vittskövle, gränsande till reservatet, med okända ämnen, där det finns risk för läckage i marken och ner till ån, samt löst, kringflygande material. Detta behöver hanteras inom ramen för lämplig lagstiftning.

Konkurrens från främmande invasiva arter som exempelvis parkslide, jätteslide, jätteleka, tromsöleka, jättebalsamin, blekbalsamin, blomsterlupin, kanadensiskt gullris, klasespirea, syltåg, vattenpest, smal vattenpest och mink är också konkreta hot inom naturreservatet, vilka behöver åtgärdas genom lämpliga bekämpningsinsatser.

Potentiella hot, som inte är aktuella för närvarande, men som det är viktigt att vara uppmärksam på, är bland annat om ytterligare främmande invasiva arter, som exempelvis sjögull, vresros eller svartmunnad smörbult, skulle komma in i naturreservatet. Andra potentiella hot är felaktiga röjningar, som kan orsaka hastigt ökat ljusinsläpp, ökad vindexponering och avlägsnande av viktiga strukturer och småbiotoper såväl på land som i vatten, ökat vattenuttag med påföljande lågt vattenflöde, risk för högre vattentempera-

tur, lägre syrgashalt och torrläggning i ån, inträngande bok i ek-, blandädellöv- och tallskogar, liksom bete med fel djurslag eller vid fel tidpunkt som kan skada naturvärden i fält-, busk- eller trädskikt.

Mörrumsån inom Blekinge omfattas i sin helhet av EU:s art och habitatdirektiv och ingår i det ekologiska nätverket Natura 2000. Inom naturreservatet ingår ån i Natura 2000-området Mörrumsån (SE 0410128). Natura 2000-statusen innebär att nödvändiga bevarandeåtgärder ska genomföras för området. Naturreservat är här den lämpligaste formen av bevarandeåtgärd. Mörrumsån är utsett till ett ”Nationellt särskilt värdefullt vattendrag”, utifrån såväl natur- och kultursynpunkt som fiskesynpunkt. Ån är även naturvärdesbedömd enligt det nationella verktyget System Aqua och klassad som ett vattendrag med ”Mycket högt naturvärde”. Mörrumsån är ett av fyra svenska indexvattendrag för lax. Naturreservatet Mörrumsåns nedre dalgång ligger inom riksintresse för naturvård (Mörrumsåns dalgång, NK 6) och friluftsliv (Mörrumsåns dalgång, FK 03), skyddade vattendrag (Mörrumsån) och rörligt friluftsliv (Åsnen med öar och strandområden och områdena söder därom utmed Mörrumsån och vid sjön Mien till Pukaviksbukten och Listerlandet), samt inom Ramsarområdet Mörrumsån-Pukavik (K2). I Karlshamns kommuns översiktsplan från år 2015 påpekas att Mörrumsån enligt 3 kap 3 § miljöbalken är utpekad som ett ekologiskt känsligt område, som så långt möjligt ska skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön. I översiktsplanen anges även under Tätortsnära rekreationsområden att Mörrumsån utgör ett viktigt grönstråk genom tätorterna Mörrum och Svängsta. Ån är dessutom skyddad mot vattenkraftsutbyggnad och vattenreglering enligt 4 kap 6§ miljöbalken. Skogsstyrelsen har pekat ut åtta nyckelbiotoper och ett naturvärdesobjekt i skogsbranterna inom naturreservatet.

Inom området finns värdekärnor för limniska miljöer (Mörrumsån, KC0002) och skog (Mörrumsåns dalgång, KG0004, ädellöv och tall) i enlighet med arbetet för grön infrastruktur. Naturreservatet ligger även inom den föreslagna skogliga värdetrakten ”Mörrumsåns dalgång” (Regional strategi för skydd av skog). I norr gränsar naturreservatet direkt till naturreservatet Mörrumsåns dalgång.

Sprickdalen hyser en geovetenskapligt intressant formriktighet, där bland annat en deltaavlagring, som sträcker sig norrut från Mörrum upp mot Ekeberg, enligt Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) är av högsta geovetenskapliga värde (Klass 1). Bevarandet av den är viktigt för förståelsen av istida skeenden i området. Utmed ån finns ett flertal fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar från stenåldern och framåt, som återspeglar områdets långvariga betydelse för människan. Friluftslivet utmed Mörrumsån är omfattande, med bland annat fiske och vandring. Naturreservatet har, med sitt tätortsnära läge i direkt anslutning till både Mörrum och Svängsta, stor betydelse för såväl det lokala friluftslivet som för mer långväga besökare.

Bildandet av naturreservatet Mörrumsåns nedre dalgång bidrar till att uppfylla miljömålen: *Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, God bebyggd miljö* samt *Ett rikt växt- och djurliv*. Naturreservatet bidrar även till att uppfylla friluftsmålen *Skyddade områden som resurs för friluftslivet, Tillgång till natur för friluftsliv, Attraktiv tätortsnära natur och Friluftsliv för god folkhälsa*.

Bildandet av naturreservatet bidrar till att trygga tillgången till ekosystemtjänster, som exempelvis pollinering, bevarande av vilda arters genetiska resurser och livsmiljöer, naturlig vattenreglering, lokal klimatreglering och naturupplevelser, vilket i sin tur genererar bättre hälsa och välbefinnande i samhället.

När detta reservatsbeslut vinner laga kraft införlivas det tidigare naturreservatet Hönebygget i naturreservatet Mörrumsåns nedre dalgång. Enligt 7 kap. 7 § miljöbalken får länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslut som meddelats enligt 4–6 §§, det vill säga beslut om naturreservat, om det finns synnerliga skäl.

Syftet för naturreservatet Hönebygget, enligt beslutet från år 2010, inryms enligt Länsstyrelsens bedömning helt i syftet för det nya naturreservatet. Den del av syftet som berör kulturhistoriska lämningar kan inte läggas in i det nya naturreservatets syften, eftersom det inte är en grund för inrättande av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Områdets kulturhistoriska värden beaktas ändå till stora delar indirekt genom att många naturvärden i området är nära sammankopplade med kulturhistorisk markanvändning. Där det finns motstående intressen mellan naturvärden enligt Miljöbalken och kulturhistoriska värden enligt Kulturmiljölagen behöver avvägningar göras vid behov av skötsel- eller restaureringsåtgärder och samverkan ske mellan intresseområdena.

Skillnaderna mellan föreskrifterna för Hönebygget och det nya naturreservatet är marginella. De flesta föreskrifterna är identiska eller närmast likvärdiga. En av föreskrifterna för Hönebygget skärps inom det nya reservatet (kalkning utanför program är förbjudet inom hela reservatet). Jaktförbudet inom Hönebygget tas bort, eftersom Länsstyrelsen bedömer att det inte finns stöd i naturreservatets syften och skäl för beslut för denna reglering. Förbudet mot plantering av träd och andra växter upphävs inom Hönebygget, och ersätts med tillståndsplikt, vilket kommer att gälla för hela det nya naturreservatet. Länsstyrelsen bedömer att det är tillräckligt för att syftet ska uppnås. Totalförbudet att tälta inom Hönebygget ersätts med förbud att tälta eller på annat sätt slå läger i mer än 2 dygn, eftersom det förstnämnda är en onödigt sträng reglering. Ingen föreskrift som krävs för att syftet med reservatet ska uppnås blir försvagad. Vidare är B-föreskrifterna mer utförliga inom det nya naturreservatet än inom Hönebygget, vilket stärker möjligheterna att genomföra en effektiv och rättssäker förvaltning. Införlivandet av Hönebygget innebär därför ingen försvagning av skyddet och föranleder inget krav på kompensation. Av samma skäl bedömer Länsstyrelsen att det inte heller behövs någon särskild konsekvensutredning rörande upphävandet av Hönebyggets naturreservat.

Genom att införliva Hönebygget, och därmed få ett samlat, uppdaterat beslut och en samlad skötselplan, tryggas skyddet av områdets bevarandevärden samtidigt som förvaltningen av området underlättas.

Mot bakgrund av detta och vad som i övrigt framkommit finner Länsstyrelsen att det föreligger synnerliga skäl för att upphäva Länsstyrelsens beslut 2010-06-21 (dnr 511-3103-09) om bildande av naturreservatet Hönebygget.

Genom detta beslut om bildande av naturreservatet Mörrumsåns nedre dalgång ges goda förutsättningar att ta ett bättre helhetsgrepp över hela området som berörs av reservatsbeslutet, för att bevara, vidareutveckla och lyfta fram biologisk mångfald, värdefulla naturmiljöer och geovetenskapligt intressanta formationer i ytterligare en del av Mörrumsåns dalgångslandskap i Blekinge.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom reservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad, mast, antenn, luft- eller markledning, vattenkabel, kraftverk, väg eller annan anläggning, utöver de som enligt föreskrifterna A15-A17 nedan kan uppföras efter tillstånd av Länsstyrelsen,
2. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi, hydrologi eller ytförhållanden såsom att spränga, gräva, schakta, dränera, utfylla, tippa, muddra eller valla in,
3. ta sten, sand, grus, torv eller andra jordarter, eller bedriva mineralutvinning,
4. reglera vattenföringen i Mörrumsån inom naturreservatet på annat sätt än vad som framgår av lagakraftvunna domar,
5. vidta åtgärder som grumlar eller förorenar vattendraget, annat än tillfällig grumling vid naturvårdande åtgärder,
6. bedriva fiskodling eller annat vattenbruk,
7. anordna upplag, utöver vad som enligt föreskrift A20 nedan kan anordnas efter tillstånd av Länsstyrelsen,
8. röja, gallra, avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande. Undantaget är ”Trädbärande kulturpräglade marker” samt kring fiskeplatser, där busk- och slyröjning får ske efter tillstånd från Länsstyrelsen (se punkt A14 nedan),
9. plöja eller utföra annan markberedning, med undantag för ”Odlingsmark” (se beslutsbilaga 3a-c),
10. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller tillföra växtnäringsämne (handelsgödsel, stallgödsel, slam eller annat organiskt avfall), med undantag för ”Odlingsmark” (se beslutsbilaga 3a-c),
11. använda parasitbekämpningsmedel till betesdjur, i form som är skadlig för insekter när den utsöndras med spillningen,
12. kalka eller återföra aska till mark eller vatten.

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

13. plantera eller så träd, buskar eller andra växter,
14. busk- och slyröja inom ”Trädbärande kulturpräglade marker” (se beslutsbilaga 3a-c) eller kring fiskeplatser,
15. anlägga byggnad för betesdriftens behov eller uppföra stängsel,
16. anlägga toalettbyggnad, rast- eller grillplats, brygga, bro eller annan anläggning för friluftslivets behov,
17. anlägga ny vandringsled eller ändra sträckning av befintlig led,
18. tillskottsutfodra betesdjur, utfodra vilda djur eller använda åtel,

19. hålla djur i betesfällorna under perioden 1 december – 31 mars,
20. anordna tillfälliga upplag (högst en månad) för betesdriftens, fiskevårdens eller friluftslivets behov. Ved eller virke får inte lagras i naturreservatet under vedinsekternas flygtid.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet. Angivna åtgärder avser hela reservatet där inget annat anges.

1. utmärkning av naturreservatet och att informationstavlor om reservatet sätts upp och underhålls,
2. istandsättning och underhåll av parkeringsplatser, vandringsleder/stigar (inklusive broar, spängade och tillgänglighetsanpassade leder), bryggor, gångbroar, stängselgenomgångar och rastplatser (inklusive grillplatser och vindskydd),
3. restaurering, återställning och underhåll utifrån naturvårdssynpunkt av botten- och svämplansmiljöer längs Mörrumsån och dess biflöden, som exempelvis flytt eller tillförsel av block, sten, grus och sand,
4. återintroduktion eller stödsättning av biologiskt viktiga/skyddsvärda arter som historiskt är naturligt hemmahörande i/vid Mörrumsån, men som försvunnit eller hotar försvinna från området,
5. utglesning, röjning, luckhuggning, friställning, hamling och plantering i busk- eller trädvegetation,
6. vid behov tillskapande och tillförsel av död ved i såväl land- som vattenmiljöer,
7. säkerhetsbeskränning samt bortförande av träd eller död ved, på land eller i vatten, för att motverka negativ påverkan på kulturpräglade marker och objekt, avvärja fara för allmänheten, eller motverka skador på anläggningar/anordningar eller allvarlig olägenhet för intilliggande fastigheter,
8. avveckling av kulturbarrbestånd,
9. borttagande av avverkningsrester samt anordnande av tillfälliga upplag (högst en månad) för naturvårdens eller friluftslivets behov,
10. naturvårdsinriktad restaurering (genom exempelvis röjning och rotdragning av vegetation samt blottläggande och omlagring av sand) samt kontinuerligt återkommande störning och omrörning av sandmarker (se beslutsbilaga 3a),
11. slåtterbruk i öppna hävdpräglade marker (se beslutsbilaga 3a-c),
12. naturvårdsinriktad betesdrift,
13. stängsel och stängselunderhåll,
14. bekämpning, inklusive uppgrävning, av invasiva arter, eller andra för regionen främmande arter,
15. undersökning och dokumentation av djur- och växtliv, vegetation samt av mark- och vattenförhållanden i inventerings-, uppföljnings- eller miljöövervaknings-syfte.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller på annat sätt skada berg, jord eller sten, på land eller i vatten
2. omlagra eller bortföra sten,
3. vaska efter guld eller annan mineral,
4. skada stenmurar, odlingsrösen eller andra kulturhistoriska lämningar,
5. otillbörligt störa djurlivet,
6. skada levande eller döda, stående eller liggande träd och buskar, bortföra eller elda död ved,
7. gräva upp växter,
8. plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar, annat än vad som rimligen behövs för artbestämning,
9. plantera in, så eller sprida växter, djur, svampar eller andra organismer,
10. framföra motorfordon annat än på vägar upplåtna för motorfordonstrafik och i särskilt utpekade områden upplåtna för motorfordonstrafik, om sådana finns,
11. rida eller cykla annat än på befintliga vägar och stigar, och då endast på sätt som inte ger förslitningsskador på markerna, verkar störande på naturen eller på övrigt friluftsliv i området. Ridning och cykling får även ske på särskilt utpekade leder eller i särskilt utpekade områden, om sådana finns,
12. tälta eller på annat sätt slå läger mer än 2 dygn,
13. ställa upp husbil, husvagn, släpvagn eller motsvarande annat än på för ändamålet upplåtna parkeringsplatser, och där högst 1 dygn,
14. göra upp eld eller använda grillar, annat än på särskilt iordningställda grillplatser,
15. förtöja eller lägga upp båt eller annan vattenfarkost mer än 1 dygn,

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

16. utföra vetenskapliga undersökningar som omfattar provtagning, markering, fällfångst, installation av utrustning eller någon form av åverkan på växt- eller djurliv. Insamling med destruktiva metoder, till exempel att substrat förstörs, är förbjuden,
17. nyttja området för tävling, övning, evenemang eller annan organiserad verksamhet som kan verka störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv,
18. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, snitsel, ledmarkering, inskrift eller därmed jämförlig anordning, annat än tillfälligt (högst 1 vecka) i samband med jakt eller i samband med organiserad friluftsverksamhet.

Föreskrifter under A och C ska inte utgöra hinder för:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut (se punkt B ovan),
- kalkning som ingår i biologisk återställning av sjöar och vattendrag,
- provtagningar och undersökningar enligt fastställda kontrollprogram,

- normalt underhåll, skötsel och kontroll av vägar, leder, stigar, fiskeplatser, pump- och transformatorstationer, mark-, luft- och vattenledningar, ledningsgator, säkerhetsområden kring skjutbanor eller andra anläggningar och friluftsanordningar. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för raseri av luftledning. Inför mer omfattande arbeten, som kan påverka naturreservatets naturvärden eller friluftsliv, ska Länsstyrelsen kontaktas och dialog föras kring hur åtgärden kan utföras med minsta möjliga påverkan på naturreservatets naturvärden eller friluftsliv,
- etablering av vattentäkt i/vid Mörrumsån, ombyggnad av VA-ledningar eller anläggande av omfartsled vid Svängsta, under förutsättning att det kan tillåtas enligt miljöbalken (exempelvis enligt bestämmelser gällande Natura 2000, vattenverksamhet, etc),
- ledningsrättsinnehavare, väghållare och liknande rättighetsinnehavare att omgående utföra akuta åtgärder för att avvärja hastigt uppkomna hot mot, eller fel på, berörda anläggningar (exempelvis kabelfel på luftledningar eller nedgrävda ledningar, raserade ledningar, träd i vattnet vid bro). Länsstyrelsen ska i sådana situationer sedan kontaktas snarast möjligt för samråd kring den uppkomna situationen och hur det fortsatta arbetet kan utföras, exempelvis var flyttade träd/död ved bör placeras,
- fastighetsägare och rättighetsinnehavare till vägar upplåtna för fordonstrafik inom naturreservatet att inom berörda vägområden gräva ner kablar och ledningar vid behov, under förutsättning att åtgärderna inte påverkar naturreservatets natur- eller friluftslivsvärden negativt. Länsstyrelsen bör informeras inför planerade arbeten/åtgärder inom ovan nämnda vägområden i naturreservatet,
- innehavare av särskild rätt till fastigheter eller nyttjanderättshavare att utföra de transporter samt tillfällig uppställning av fordon som krävs för nyttjandet. Vid körning i terräng ska särskild försiktighet iakttas för att undvika skador på mark och vegetation,
- innehavare av särskild rätt till jakt att jaga de djur som ingår i jakträtten samt utföra de transporter och skötselåtgärder som krävs för jaktutövandet och vård av djuren. Vid körning i terräng ska särskild försiktighet iakttas för att undvika skador på mark och vegetation,
- bär-, matsvamp- och blomplockning för eget behov. Fridlysta eller rödlistade arter får dock inte plockas.

Upplysningar

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att detta beslut har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för reservatet är bland annat:

- 7 kap 28 a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område,
- artskyddsförordningen (2007:845), gällande till exempel insamling av vissa arter,
- strandskyddsbestämmelserna enligt 7 kap 15 § miljöbalken,

- bestämmelser om vattenverksamhet i 11 kap miljöbalken. Tillstånd eller anmälan krävs normalt för åtgärder inom ett vattenområde. Vattenområde definieras här som ett område som täcks av vatten vid högsta förutsägbara vattenstånd,
- bestämmelser om markavvattning. Markavvattning kräver alltid dispens (förbud gäller i hela Blekinge) och tillstånd enligt 11 kap 13-14 §§ miljöbalken,
- biotopskyddsområde enligt 7 kap 11 § miljöbalken, gällande lätt igenkännbara områden av ett visst slag i landet, som alléer, källor med omgivande våtmarker i jordbruksmark, odlingsrösen i jordbruksmark, pilevallar, småvatten och våtmarker i jordbruksmark, stenmurar i jordbruksmark samt åkerholmar,
- föreskrifterna i kulturmiljölagen (1988:950),
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:37) om fiske i sötvattensområdena,
- jaktförordningen (1987:905) om jakt inom området. De tider som gäller för jakt på vilt av olika slag anges i bilaga 1 till denna förordning (allmänna jakttider). I 16-19 §§ jaktförordningen regleras även nyttjandet av hund vid jakt och eftersök,
- lagen om tillsyn över hundar och katter (2007:1150), rörande skyldigheten att hundar ska hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt,
- Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter.

Om en begäran om utökning av elnätet görs har vissa kraftledningsbolag anslutningsplikt och de kan då inte neka en anslutning till elnätet. Om det i framtiden blir aktuellt med förändring av elnätet och/eller nyanslutning inom eller i närheten av reservatsområdet, ska förändring av elnätet tillståndsprövas.

Beskrivning av området

Naturreservatet Mörrumsåns nedre dalgång omfattar en cirka 7 kilometer lång sträcka av Mörrumsån, mellan Svängsta i norr och Mörrum i söder. Naturreservatet är 157 hektar stort, varav 26 hektar är vatten och 131 hektar är land. Ån rinner här fram i en mer eller mindre skarpt markerad sprickdalgång, dominerad av sandiga isälvsavlagringar. En utbredd deltaavlagring med välutbildade erosionsformer, slänter, terrasser och åsar sträcker sig norrut från Mörrum och berör merparten av naturreservatet. Deltaavlagringen är av högsta geovetenskapliga värde (Klass 1) enligt Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) och bevarandet av den är viktigt för förståelsen av istida skeenden i området. Där den smalnar av mot norr tar sandiga moräner, med inslag av berg i dagen vid, särskilt i de brantare partierna.

Mörrumsån faller cirka 25 meter inom naturreservatet, från knappt 40 meter över havet vid Svängsta ner till cirka 14 meter över havet i Mörrums norra delar. Forsande partier växlar med lugnflytande sträckor. Sten- och grusbottnar dominerar, med inslag av block och sand. Mörrumsån är av typen *större vattendrag* (3210). Ån räknas som ett av landets atrikaste vattendrag. Samtliga inhemska limniska stormusslor förekommer i ån, liksom drygt hälften av Sveriges arter av sötvattenfisk. Vid bottenfaunainventeringar inom naturreservatet har mer än 100 arter noterats, varav flera som är renvattenkrävande och försurningskänsliga. Bland rödlistade eller i övrigt ovanliga eller naturvärdesintres-

santa arter kan bland annat cyanobakterierna näcköra, *Scytonema crispum* och *Hydrococcus rivularis*, dagsländan *Baetis liebenauae*, nattsländan *Setodes punctatus*, vattenfis, tjockskalig målarmussla, flodpärlmussla, flat dammussla, lax (älvegen stam), havsöring, ål, sandkrypare, lake, vimma, bergsimpa, drillsnäppa, kungsfiskare och utter nämnas.

I ån finns ett flertal öar. Merparten av dessa är låglänta och karaktäriseras, liksom huvuddelen av dalgångens låglänta strandzoner, av klubbalsdominerade *svämlövskogar* (91E0), med inslag av bland annat ask. I dalgångens branta sluttningar tränger kraftiga källflöden (*källor och källkärr*, 7160) fram på några platser. De övergår på sin väg mer mot Mörrumsån i klubbalsdominerade översilningsskogar. Inom naturreservatet finns även några *lövsumpskogar* (9080). I de fuktiga-blöta skogarnas fält- och bottenskikt finns arter som dunmossa, källpraktmossa, dvärghäxört, bäckbräsmå, gullpudra, småvänderot, ängsruta, skavfräken, skärmstarr och majbräken. Utmed ån finns utbredda bestånd med safsa, en karaktärsart för ån, och i svämzonen kan hårklomossa påträffas. Lamellsnäcka är noterad från ett av källkärren och bland fuktlövskogarnas fåglar finns bland annat stjärtmes, entita och mindre hackspett.

Naturreservatets branter och sluttningar karaktäriseras av ädellöv- och tallskogar. I de brantaste partierna återfinns de för Mörrumsåns dalgång karaktäristiska naturskogsartade tall-bok-ekblandskogarna (*taiga*, 9010). I övriga delar dominerar *näringsfattig bokskog* (9110), bitvis med övergångar mot *näringsrik bokskog* (9130). På sina håll ersätts boken av ek (*näringsrik ekskog*, 9160 respektive *näringsfattig ekskog*, 9190), med inslag av avenbok, lönn, lind, ask och i enstaka fall alm. *Ädellövskogsbranter* (9180) med ett påtagligt lindinslag finns också inom naturreservatet. Många av skogarna har lång kontinuitet, vilket såväl historiska dokument som delar av kryptogamfloran vittnar om. Här finns bland annat arter som mandelrisk, gulskölding, fjällsopp, kandelabersvamp, kantarellmussling, koralltaggsvamp, blomkålssvamp, bokkantlav, bokvårtlav, glansfläck, rostfläck, stiftklotterlav, liten sönderfallslav, ädellav, klippfrullania, platt fjädermossa, krushättemossa, västlig hakmossa och västlig husmossa, som alla visar på skoglig kontinuitet och höga naturvärden. Spillkråkan trivs i dalgångens äldre löv- och blandskogar.

Inom naturreservatet finns även värdefulla inslag av öppna och trädbärande hävdpräglade marker. I öppna beteshävdade *silikatgräsmarker* (6270) finns bland annat svinrot, blåsuga, axveronika, jungfrulin, vårstarr, knägräs och på någon enstaka plats backsippa. Mullvadssyrsa och sexfläckig bastardsvärmare är också noterade. Områdets *trädklädda betesmarker* (9070) utgörs av allt från välhävdade gräsmarker med solitära jätteeckor till igenväxande hagmarker med kvarstående hävdkaraktär. Bland kryptogamer i de trädbärande hagmarkerna finns bland annat gammelekslav, grå skärelav, brun nållav, gul dropplav, matt pricklav, oxtungsvamp och sommarsopp.

I naturreservatets norra del ligger ett igenväxande sandområde, där det tidigare bedrivits täktverksamhet. I de centrala delarna finns fortfarande öppen sand samt ett par anlagda småvatten. Här har knutört, dvärglin, gullklöver, borsttåg, rödlänke, storfibblebi, mindre bastardsvärmare, glansbaggarna *Meligethes substrictus* och *Meligethes gagathinus*, bladbaggen smaragdfallbagge, dammkulspetsvivel, länkevivel och större vattensalamander noterats. Backsvala har tidigare funnits i området.

I naturreservatet finns även inslag av barrskogsplanteringar med gran, tall och lärk, liksom ungskogar på tidigare hyggen. Bland främmande invasiva arter som påträffats i området finns parkslide, jätteslide, jätteloka, tromsöloka, jättebalsamin, blekbalsamin, blomsterlupin, kanadensiskt gullris, klasespirea, syltåg, vattenpest, smal vattenpest och mink.

Mörrumsån och dess omgivande marker har sedan lång tid tillbaka påverkats av mänskliga aktiviteter. Ån har såväl varit en pålitlig födokälla, med sitt rika laxfiske, som en viktig transportled och källa till vattenkraft. Inom naturreservatet finns ett stort antal spår och lämningar i form av bland annat stenåldersboplatsspår, husgrunder, stenmurar, äldre färdvägar och stenbroar, lämningar efter fasta fisken, flottnings-, kvarn-, såg- och laxodlingsanläggningar samt stenrensade områden i ån och på odlingsmarker. Ett trettital av lämningarna är registrerade som fornlämningar eller som övriga kulturhistoriska lämningar. På senare år har restaureringsåtgärder utförts i ån, för att efter tidigare rensningar och kanaliseringar återskapa mer naturliga strukturer och funktioner.

Friluftslivet utmed Mörrumsån är omfattande, med bland annat fiske och vandring. Längs Kronolaxfiskets fiskesträckor inom området finns ett väl utbyggt stigsystem samt parkeringar och rastplatser. Karlshamns kommuns vandringsled Laxaleden löper också utmed ån längs hela sträckan Mörrum-Svängsta.

En detaljplan överlappar delvis naturreservatet i Mörrum i sydost. De överlappande delarna är i detaljplanen klassade som naturmark/grönområde vilket innebär att naturreservatet och detaljplanen har förenliga syften.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändningen. Vid en avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Konsekvensutredning

Enligt 4 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet innan den beslutar om föreskrifter bland annat utreda föreskrifternas kostnadsmissiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs i det enskilda fallet och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning. De föreskrifter som omfattas av bestämmelserna i denna förordning är normföreskrifter, vilket när det gäller naturreservat är ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken (de så kallade C-föreskrifterna i reservatsbeslutet). Kravet på konsekvensutredning omfattar inte inskränkningar enligt 7 kap. 5-6 §§ miljöbalken (reservatsbeslutets A- och B-föreskrifter) eller övriga delar av reservatsbeslutet.

Ordningsföreskrifterna (C-föreskrifterna) för naturreservatet Mörrumsåns nedre dalgång utgörs av bestämmelser som tydliggör allemansrätten och i någon mån begränsar denna. Föreskrifterna innebär vissa inskränkningar i rätten att rida, cykla, parkera, lägga upp vattenfarkost, tälta eller på annat sätt slå läger samt göra upp eld inom naturreservatet. Utöver detta krävs det tillstånd om man vill använda området för tävling, övning, evenemang eller annan organiserad verksamhet, om arrangemanget är i sådan stor omfattning

att det kan vara störande för naturen eller allmänhetens friluftsliv. Reservatsbildningen innebär inga inskränkningar i rätten till jakt eller fiske i området. Inte heller möjligheterna att röra sig till fots inom naturreservatet. Reservatsbildningen bedöms inte heller påverka några enskilda företag negativt.

Enligt 5 § förordningen (2007:1244) får myndigheten göra undantag från kravet på konsekvensutredning om myndigheten bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Ett sådant skäl är att kostnadmässiga och andra konsekvenser av föreskrifterna för allmänheten eller i övrigt är så små att det inte behövs. Enligt Länsstyrelsens bedömning är konsekvenserna för allmänheten, näringsidkare och övriga intressenter vid införandet av naturreservatet Mörrumsåns nedre dalgångs ordningsföreskrifter (C-föreskrifter) så små att en särskild konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244) inte behöver upprättas.

Avvägning mot berörda riksintressen

Naturreservatet ligger inom områden av riksintresse för naturvård (Mörrumsåns dalgång, NK 6), friluftsliv (Mörrumsåns dalgång, FK 03) och yrkesfiske (Mörrumsån som lek- och vandringsområde för lax) enligt 3 kap. miljöbalken. Naturreservatet berörs även av riksintresseområden med geografiska bestämmelser för vattenreglering (förbud mot vattenkraftverk samt vattenreglering eller vattenöverledning för kraftändamål i Mörrumsån och dess käll- och biflöden), rörligt friluftsliv (Åsnen med öar och strandområden och områdena söder därom utmed Mörrumsån och vid sjön Mien till Pukaviksbukten och Listerlandet) samt område av riksintresse för Natura 2000 habitatdirektivet (SE 0410128 Mörrumsån) enligt 4 kap. miljöbalken. Länsstyrelsen bedömer att nämnda riksintressen är förenliga med ett skydd av området.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen skötselplanen för naturreservatet.

Förvaltning

Länsstyrelsen Blekinge är förvaltare av naturreservatet. Förvaltningen ska ske med insyn, delaktighet och i dialog med markägare, arrendatorer och andra berörda.

Ärendets beredning

Mörrumsån och dess omgivande marker är av nationellt intresse ur naturvårdssynpunkt. Inom Blekinge är cirka 1,5 mil av ån och dess omgivande marker, från Svängsta och norrut, skyddade som naturreservat, liksom ett mindre område, Hönebyggets naturreservat, strax norr om Mörrum. Efter särskilt framförda önskemål från Naturvårdsverket genomförde Länsstyrelsen naturinventeringar av landmiljöerna längs Mörrumsåns dalgångs hela sträckning mellan Svängsta och Mörrum under åren 2012-2013. Vattenmiljöernas höga naturvärden var väl kända sedan tidigare. Inventeringarna visade att även landmiljöerna hyser höga naturvärden, särskilt inom områdets ädellöv-, fuktlöv- och tall-bok-ekblandskogar samt trädbärande hagmarker och öppna sandmarker.

Ett första utkast till reservatsförslag med avgränsning togs fram år 2014 och godkändes av Naturvårdsverket. År 2015 gjorde Lantmäteriet en första fastighets- och sakägarutredning. Samma år inleddes samtal med två fastighetsägare inom utredningsområdet, Svenska Kyrkan och Karlshamns kommun. Intrångsavtal skrevs med Svenska Kyrkan

år 2015 och med fastighetsägaren Sveaskog år 2016. Under följande år skrevs ytterligare några intrångsavtal, främst med bolag och organisationer. År 2020 avsatte Naturvårdsverket särskilda markersättningsmedel till Länsstyrelsen Blekinge för Mörrumsån. Då kunde arbetet med värderingar och förhandlingar inom merparten av kvarvarande delar fortlöpa. Naturreservatets gränser har justerats utifrån de förhandlingar som skett.

Jakt- eller fiskerättigheter påverkas inte av reservatsföreskrifterna. En detaljplan överlappar delvis naturreservatet i Mörrum i sydost. De överlappande delarna är i detaljplanen klassade som naturmark/grönområde (allmän plats, park eller plantering), vilket innebär att naturreservatet och detaljplanen har förenliga syften.

Förslaget till beslut om bildande av naturreservatet Mörrumsåns nedre dalgång skickades ut på remiss till sakägare och andra intressenter i juli 2022, med sista svarsdatum 30 september 2022. 17 remissinstanser svarade. Merparten var positiva eller hade inget att erinra. Några hade frågor eller ville ha vissa förtydliganden, bland annat rörande normalt underhåll, skötsel och kontroll av vägar och befintliga anläggningar, vilket föreskrifterna inte utgör något hinder för och vilket har förtydligats ytterligare i några punkter under ”Föreskrifter under A och C ska inte utgöra hinder för:”. En ägare till en grannfastighet i Mörrum var positiv till reservatsbildningen, men uttryckte viss oro för att angränsande reservatsskogar kunde påverka villatomternas karaktär negativt samt att exempelvis stormskadade träd kunde hota angränsande fastigheter. Nämnda aspekter hanteras i kapitel 3.2 ”Generella riktlinjer” i naturreservatets skötselplan och även här har några ytterligare förtydliganden gjorts. Mörrums Jaktskytteklubb, som har skjutbanor direkt gränsande mot naturreservatet, anhöll om att erhålla ett permanent tillstånd gällande föreskrift C17 för genomförande av sina årligen återkommande tävlingar. Permanenta tillstånd kan inte ges, men man kan ansöka om fleråriga tillstånd för regelbundet återkommande aktiviteter. Naturskyddsföreningen i Karlshamn (NiK) påpekar att avfallsdeponin i Vittskövle kan utgöra ett hot mot naturreservatets värden, vilket nu har skrivits in bland hot mot områdets naturvärden i beslutsdokumenten. Man nämner också att området är livligt frekventerat av allmänheten och att det är viktigt att stigar och leder hålls i skick. Inom området finns stigar och andra friluftsanordningar i regi av andra aktörer, främst Mörrums Kronolaxfiske och Karlshamns kommun. Skulle behov uppstå kommer Länsstyrelsen inrätta ytterligare stigar/leder och eventuella andra friluftsanordningar, som då kommer skötas inom ramen för naturreservatet. NiK hoppades även att ytterligare delar kan införlivas i naturreservatet i framtiden, då det finns områden med höga naturvärden som inte ingår i denna reservatsbildning. Länsstyrelsen är medveten om detta och om det finns möjlighet till framtida överenskommelser med markägare kan naturreservatet eventuellt komma att utvidgas med de av NiK nämnda markerna eller andra områden. Fastighetsägaren till Ekeberg 1:2 påpekade att det är viktigt att reservatsgränsen på denna fastighet följer strandkanten och att gränsen markeras tydligt, med stolpar eller dylikt. Gränsmarkeringen kommer göras enligt Naturvårdsverkets riktlinjer, efter att den beslutade reservatsgränsen är slutligt inmätt. Fastighetsägaren påpekade också vikten av att reservatets skötsel utförs i tid och på ett professionellt sätt. Den skötsel som anges i skötselplanen är i slutänden beroende av hur mycket skötselmedel som tilldelas länen från nationellt håll. Skötselåtgärderna är därför indelade i prioriteringsordning och angiven genomförandetid en riktlinje/rekommendation, som slutgiltigt blir avhängigt tillgängliga resurser. Reservatsskötseln utförs av Länsstyrelsens reservatsförvaltare eller anlidade entreprenörer sakkunniga inom området. Fastighetsägaren till Eke-

berg 1:17 vill inte att någon del av fastigheten ska ingå i naturreservatet innan ersättningsfrågan är löst. Fastighetsägaren till Mörrum 19:14 vill inte ha med berört vattenområde av kulturhistoriska skäl. Fastighetsägaren till Danstorp 1:11 vill att ön på hans fastighet och den del av ån som ligger mellan ön och fastlandet lämnas utanför naturreservatet. Reservatsgränsen ändras enligt ovanstående.

Samtliga remissvar finns diarieförda i ärendet. Ett dokument som sammanfattar remissyttrandena, med Länsstyrelsens kommentarer och ställningstaganden, finns också diariefört i ärendet.

Myndighetssamråd har skett med Naturvårdsverket och Havs- och Vattenmyndigheten våren-sommaren 2022.

Beslutets giltighet

Detta beslut gäller från den dag då det vunnit laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § MB träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Blekinge läns författningssamling, och gäller omedelbart även om de överklagas.

Kungörelse

Beslutet kungörs i länets författningssamling, i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidning. Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse varit införd i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidning.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning.

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Ulrika Messing.

I beslutet deltog även länsjurist Rickard Brink, antikvarie Karl-Oskar Erlandsson, områdesskyddssamordnare Åke Widgren samt naturreservatshandläggare Elisabet Wallsten, den sistnämnde som föredragande.

Ulrika Messing

Elisabet Wallsten

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor:

- 1a-d. Karta med naturreservatets avgränsning
- 2a-b. Karta med naturreservatet Hönebyggets läge
- 3a-c. Karta med föreskriftsområden
4. Skötselplan med tillhörande bilagor
5. Hur man överklagar

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

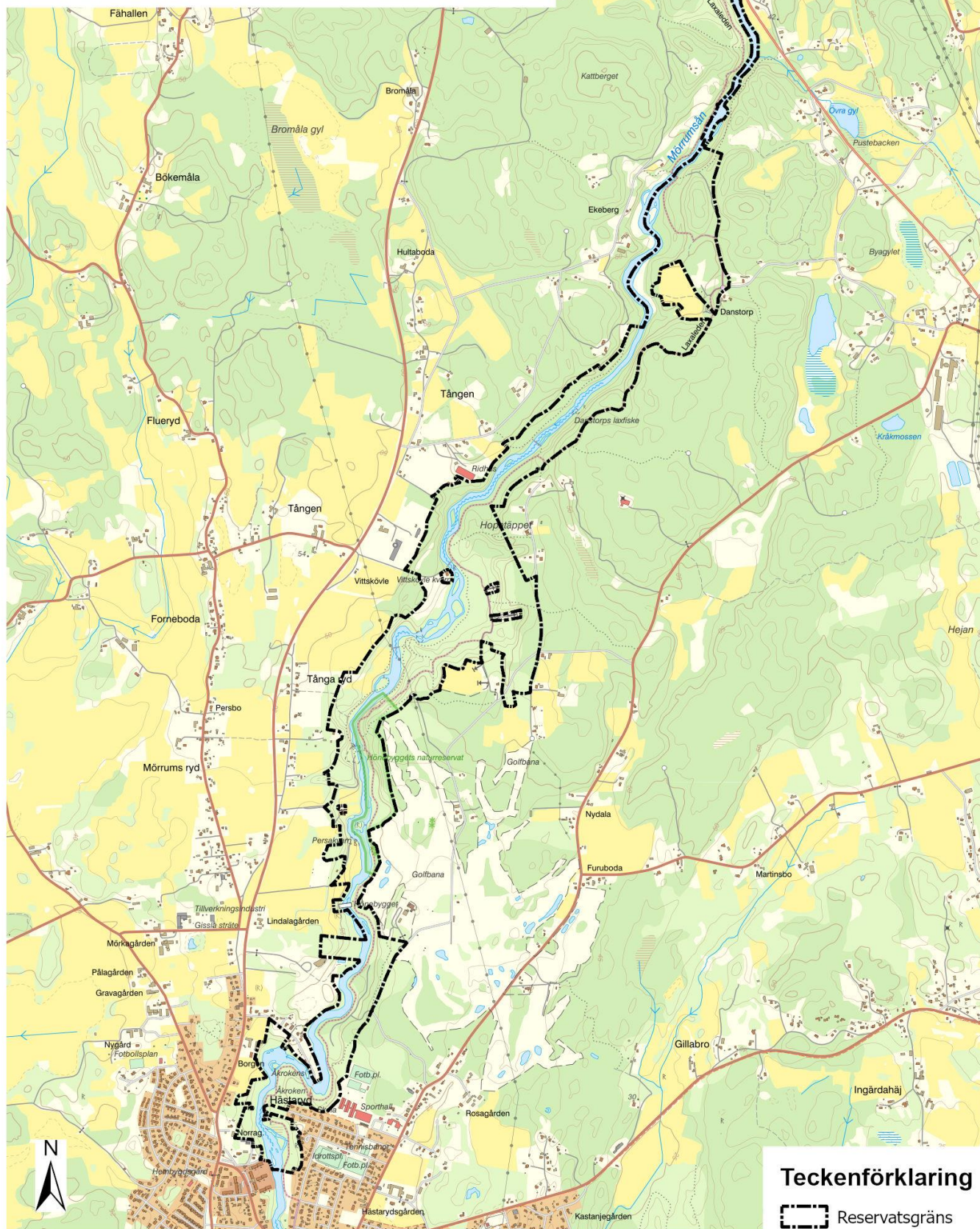
Information om hur Länsstyrelsen hanterar personuppgifter hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd

Naturreseptatet Mörrumsåns nedre dalgång

Karlshamns kommun

Naturreseptatets avgränsning

Beslutsbilaga 1a

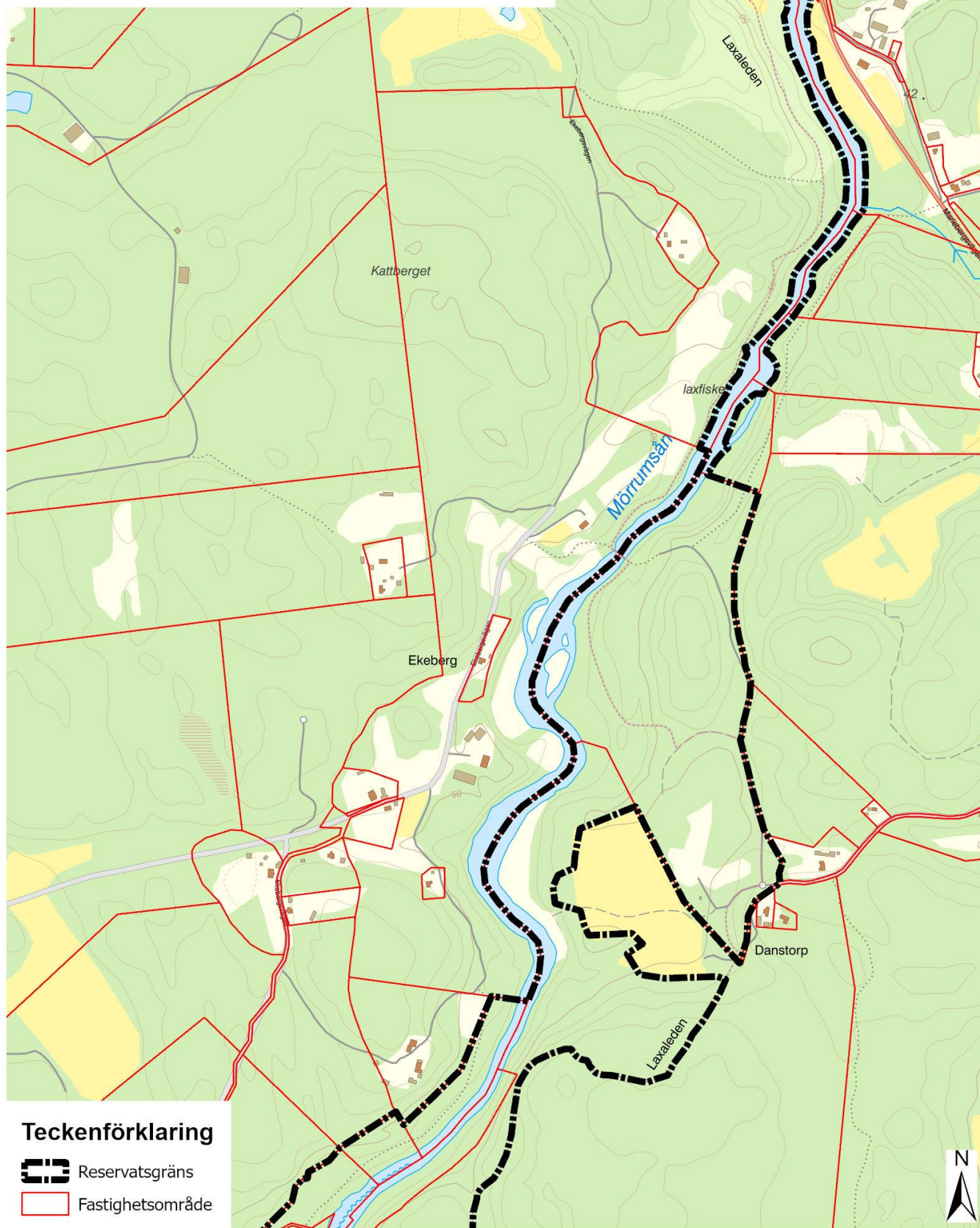

Naturreseptatet Mörrumsåns nedre dalgång

Karlshamns kommun

Naturreseptatets avgränsning

Beslutsbilaga 1b

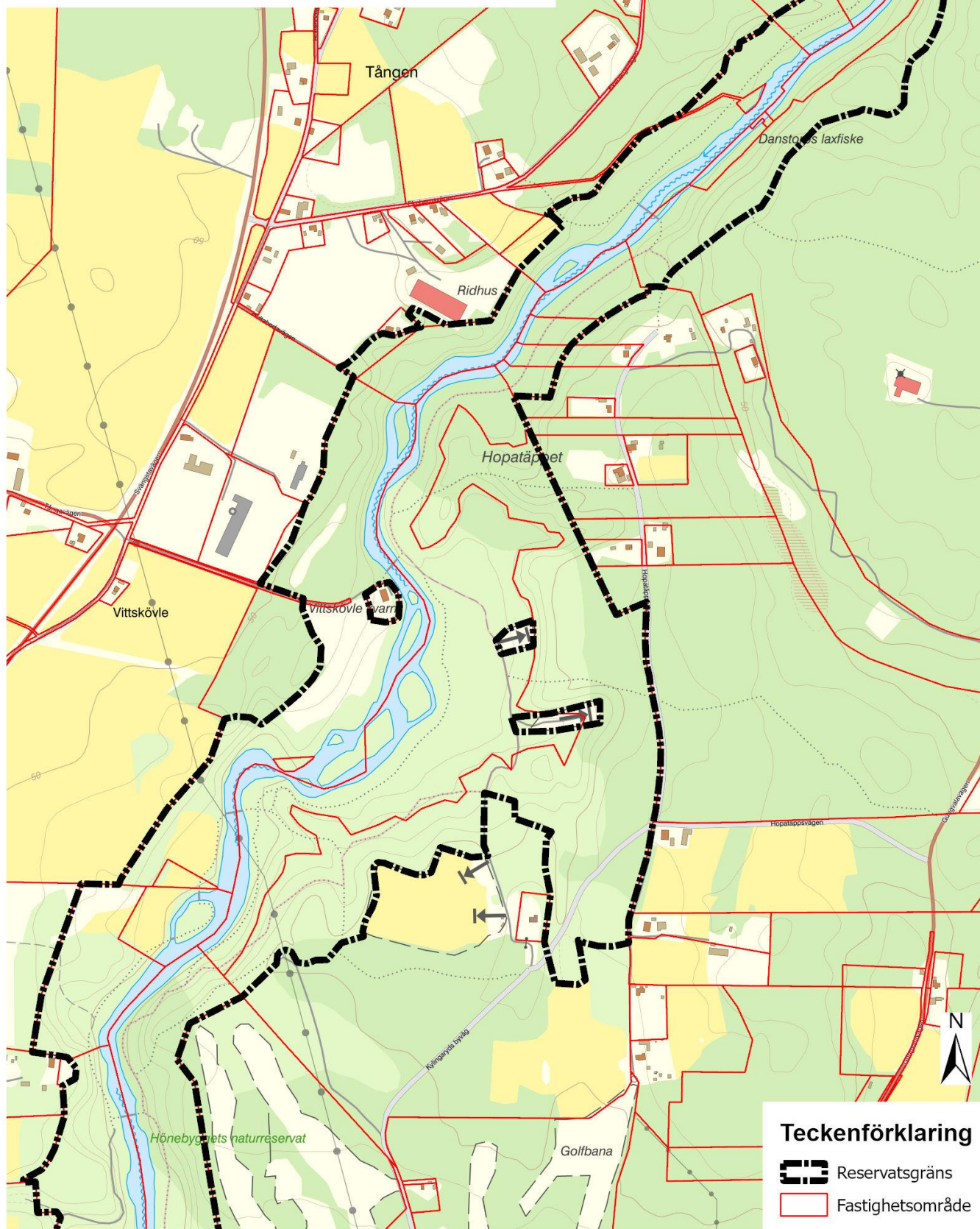

Naturreseptatet Mörrumsåns nedre dalgång

Karlshamns kommun

Naturreseptatets avgränsning

Beslutsbilaga 1c

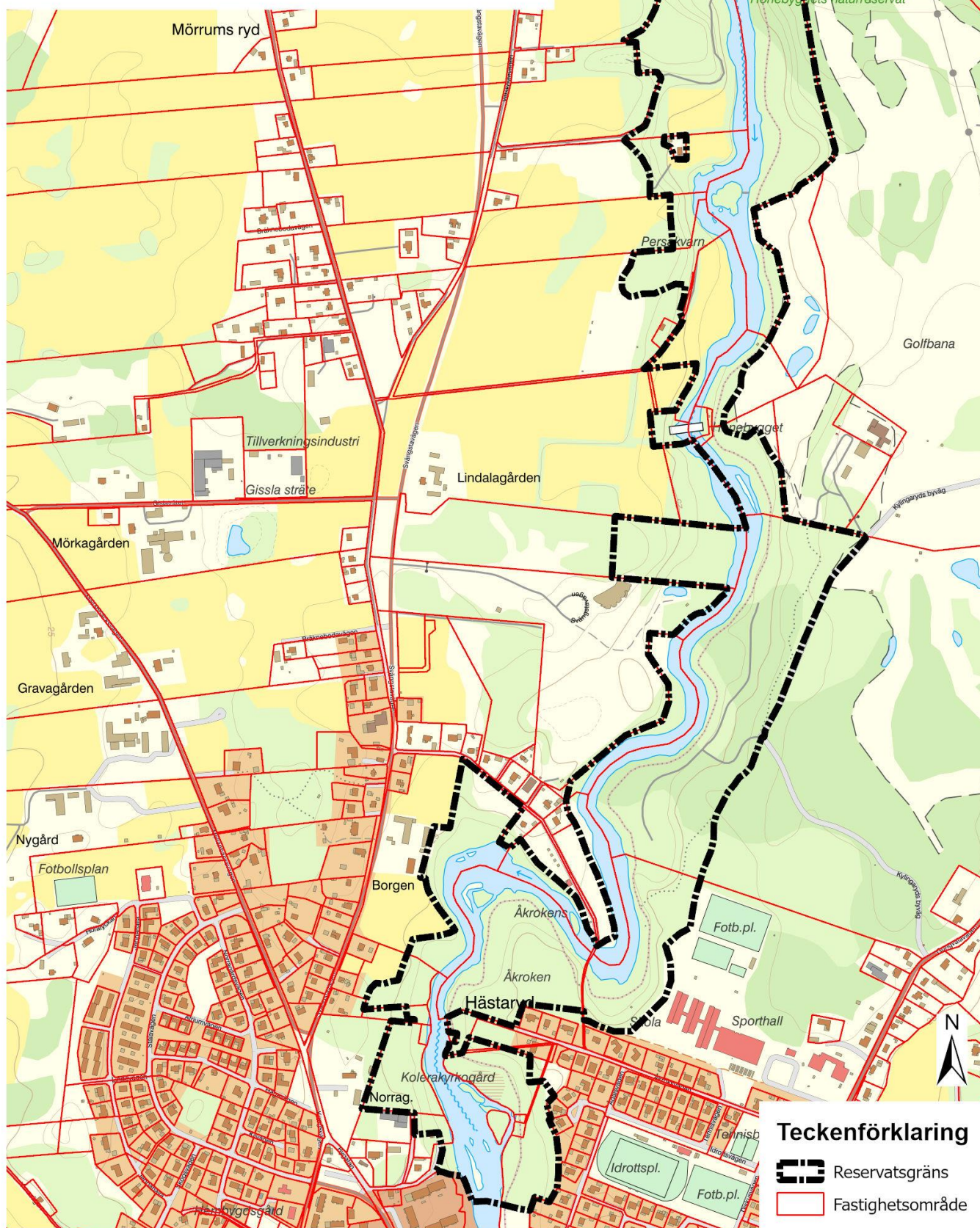

Naturreseptatet Mörrumsåns nedre dalgång

Karlshamns kommun

Naturreseptatets avgränsning

Beslutsbilaga 1d

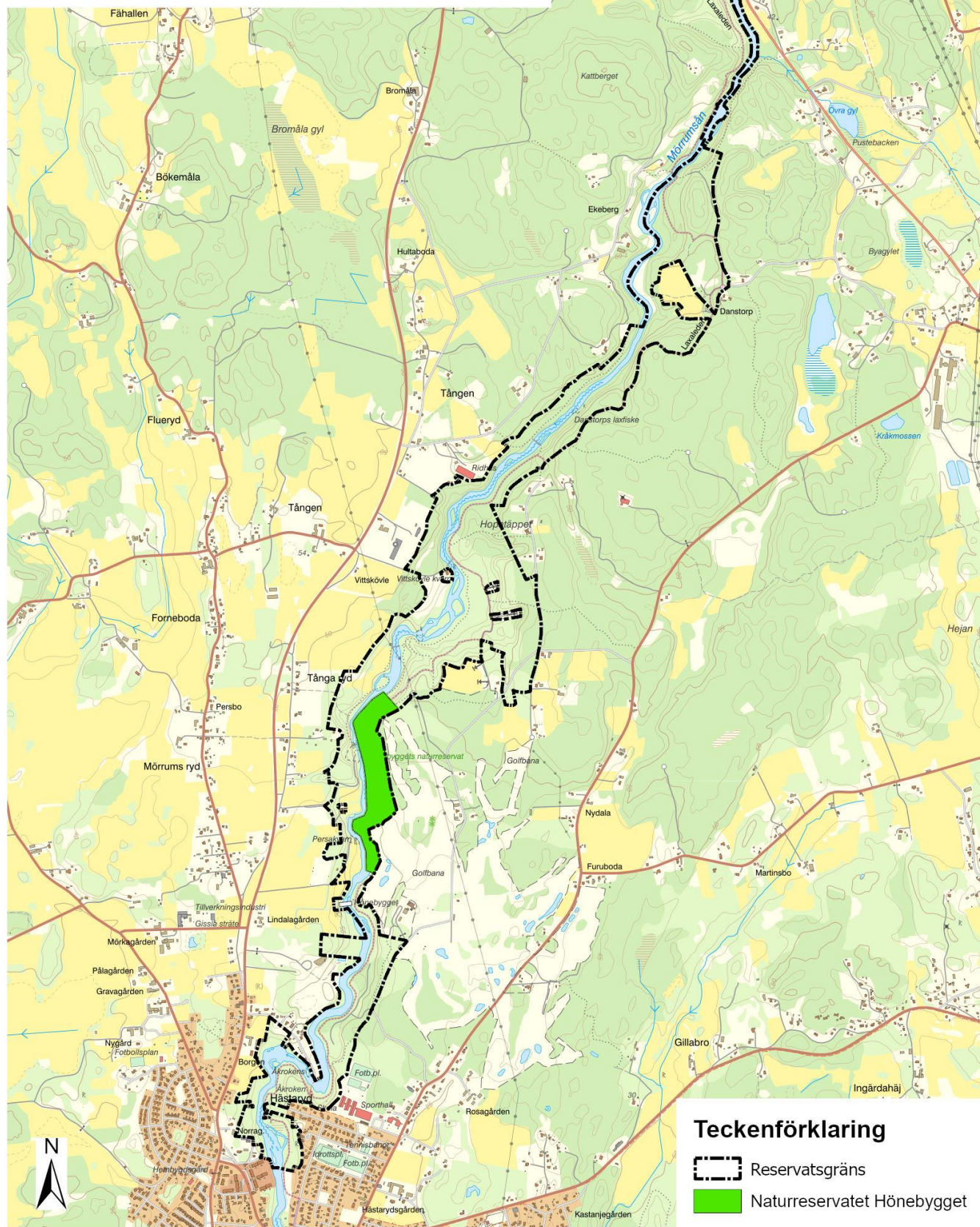

Naturreseptat Mörrumsåns nedre dalgång

Karlshamns kommun

Naturreseptat Hönebyggets läge

Beslutsbilaga 2a

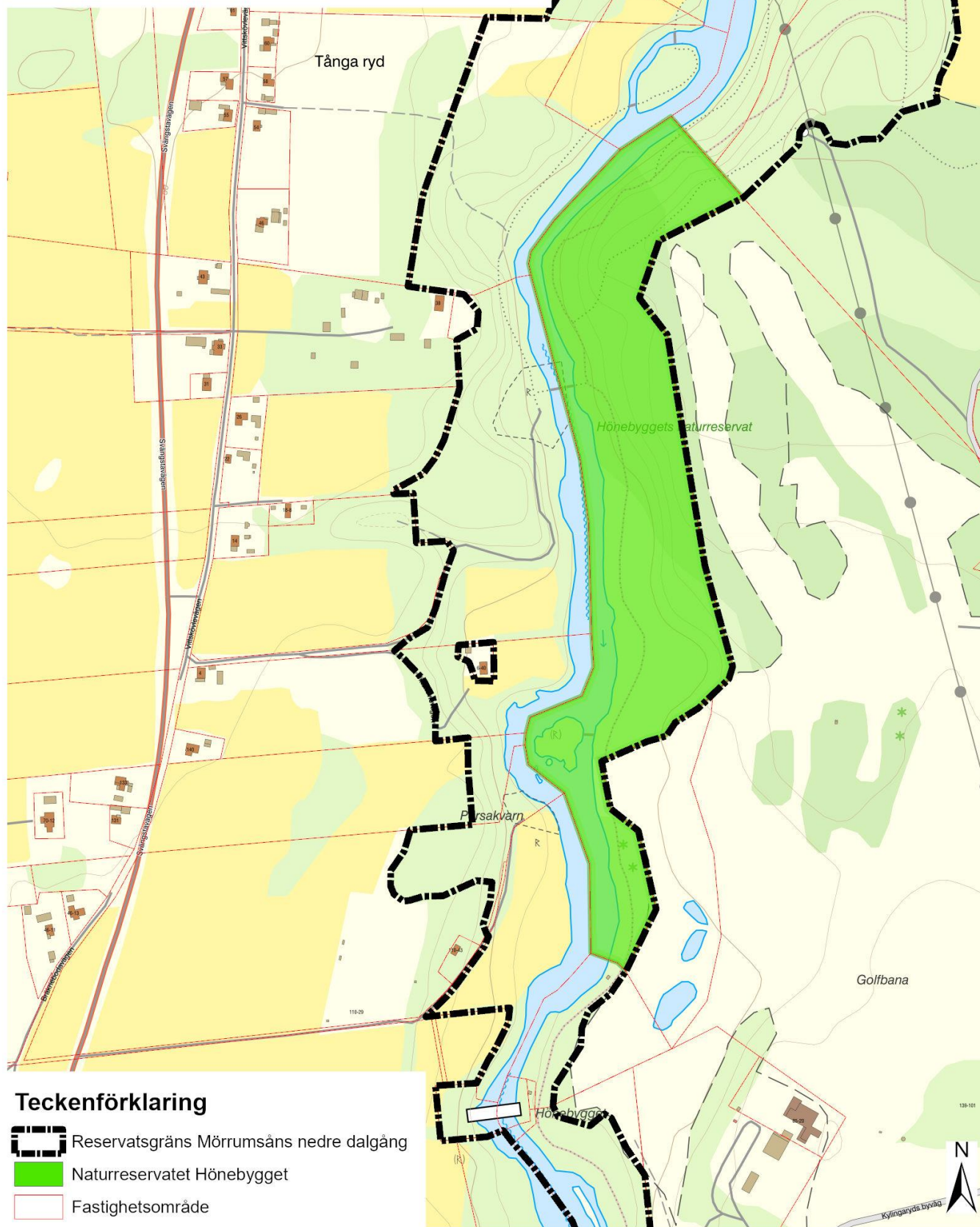

Naturreseptatet Mörrumsåns nedre dalgång

Beslutsbilaga 2b

Karlshamns kommun

Naturreseptatet Hönebyggets läge

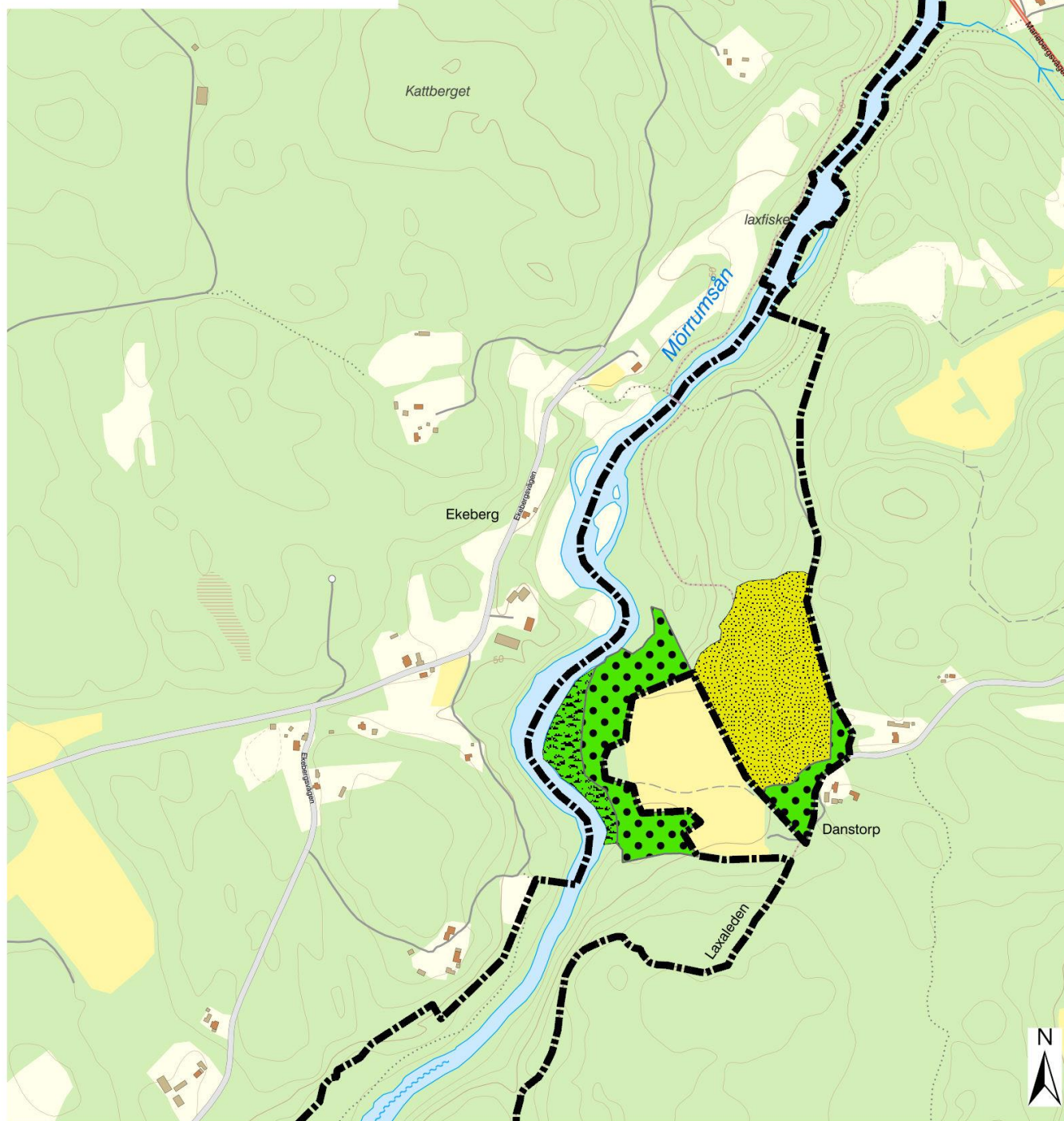
Naturreseptatet Mörrumsåns nedre dalgång

Karlshamnns kommun
Föreskriftsområden

Beslutsbilaga 3a

Teckenförklaring

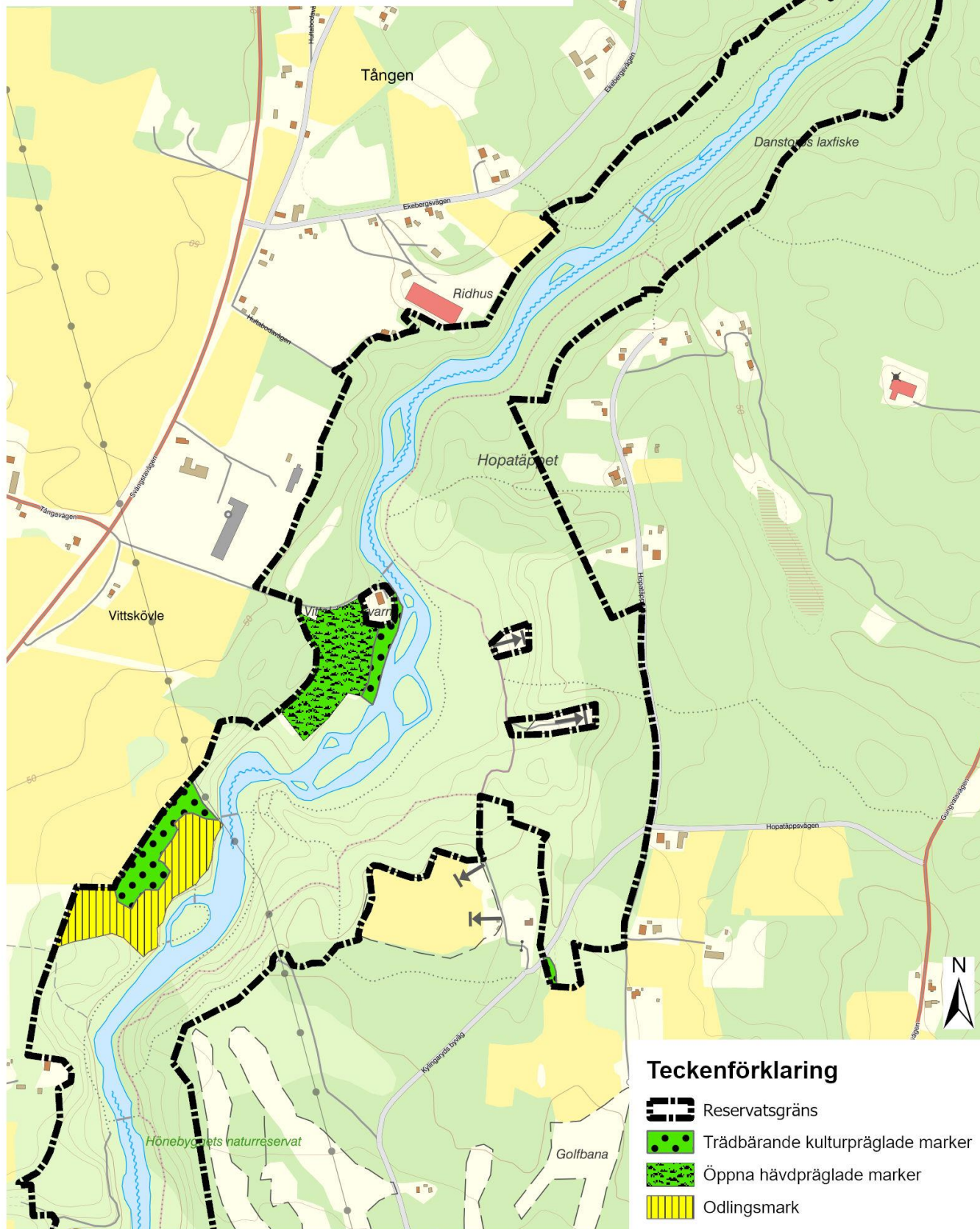
- Reservatsgräns
- Trädbärande kulturpräglade marker
- Öppna hävdpräglade marker
- Sandmarker

Naturreseptatet Mörrumsåns nedre dalgång

Karlshamns kommun
Föreskriftsområden

Beslutsbilaga 3b

Teckenförklaring

- Reservatsgräns
- Trädbärande kulturpräglade marker
- Öppna hävdpräglade marker
- Odlingsmark

Naturreseptatet Mörrumsåns nedre dalgång

Beslutsbilaga 3c

Karlshamns kommun
Föreskriftsområden

